

Дані висновки підтверджують актуальність вирівнювання рівня соціально-економічного розвитку у внутрішній структурі Причорномор'я для забезпечення сталого якісного підйому регіону на інноваційній основі.

За розглянутий період у Причорномор'ї спостерігалось зниження обсягів валового збору зернових культур на 29,81 % (що більше зниження по Україні – 25,47 %), цукрових буряків на 84,16 % (що більше зниження по Україні – 65,06 %), овочів на 9,45 % (в Україні спостерігається збільшення на 9,44 %), Плодів та ягід на 65,69 % (що більше зниження по Україні – 41,76 %), винограду на 51,07 % (що менше зниження по Україні – 47,04 %). Найбільший спад виробництва прийшовся на 2000-2003 роки в залежності від культури.

У Причорноморському регіоні спостерігалось збільшення виробництва соняшнику (на 81,85 %, по Україні – 83,04 %), картоплі (на 3,79 %, по Україні – 16,32 %).

За розглянутий період спостерігався досить нестабільний обсяг реалізації основних видів рослинницьких культур Причорномор'я – зернових та насіння соняшнику. Втім обсяг реалізації цих культур у 2005 р. майже досягнув рівня 1990 р. Значно знижується реалізація цукрових буряків, однак ця культура не є основою для південних регіонів країни.

Звертає на себе увагу нестабільність цін на всі основні види сільськогосподарських культур і відсутність чіткої тенденції їх зміни. Безсистемність зміни цін на основні види сільськогосподарських культур пояснюється впливом численних факторів від урожайності до кон'юнктури ринку та політичних і економічних цілей держави. Зміна курсу економічного розвитку і зовнішньоекономічної орієнтації суттєво впливає насамперед на ціни зернових культур та насіння соняшнику. Цінова політика щодо картоплі, овочів, плодів та ягід насамперед залежить від врожайності.

За часів незалежності відбулося суттєве зниження рентабельності виробництва основних сільськогосподарських культур. Однак, вирощування зернових культур та насіння соняшнику залишається прибутковим. Виробництво цукрових буряків є прибутковим у Миколаївській та Херсонській областях. Вирощування картоплі та овочів залишається прибутковим лише у Миколаївській області. Вирощування плодів та ягід сьогодні є прибутковим майже в усіх областях Причорномор'я.

Висновок. Регіональний ринок зерна – система економічних відносин з приводу купівлі-продажу зернової продукції в межах певного територіального простору. Регіональні ринки, слугуючи основою ринкової ієрархічної піраміди, складають національні ринки, сукупність яких формує загальний світовий ринок. Ситуація на сучасному світовому ринку складається таким чином, що саме регіони виступають повноправними представниками країн, спеціалізуючись на виробництві і торгівлі характерними для них видами продукції. Одним з найбільш важливих та перспективних в Україні регіональних ринків є Причорноморський зерновий ринок. Будучи основним виробником продовольчого зерна, цей регіон є піонерним в налагодженні експорту продукції. Його досвід особливо цінний для розвитку національного зернового ринку України і окремих регіонів.

Джерела та література

1. Барановский Н. Депрессивные аграрные территории Украины: методические подходы к идентификации, практические результаты // Экономика Украины. – 2006. - №11. – С.70-76.
2. Герасимчук З. Комплексна оцінка рівня сталого розвитку регіонів України // Економіка України. – 2002. - №2. – С.34-42.
3. Коваленко Ю.С., Охріменко І.В., Демченко О.В., Грищенко О.Ю. Факторний аналіз економічної ефективності аграрних підприємств України // Економіка України. – 2007. - №4. – С. 60-67.
4. Статистичний щорічник України за 2005 рік. Державний комітет статистики України / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: Консультант, 2006. – 575 с.
5. Онищенко О. Порівняльна оцінка продуктивності господарств населення // Економіка України. – 2002. - №11ю – С. 59-67.
6. Узун В.Я. Реализация экономической реформы в АПК – М.: Знание, 1989. – 64 с. – [Новое в жизни, науке, технике. Серия «Экономика» №6].
7. Статистичний збірник „Регіони України” за ред. Осауленка О.Г. Київ, 2005 ІВЦ Державний комітет статистики України Ч1 – 509 с. Ч2 – 808 с.

Шаповалова І.О.

РОЗВИТОК ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Вступ. На практиці це означає розвиток взаємовідносин між владою і та головними партнерами і зацікавленими особами в напрямку стратегічної орієнтації: напрям на досягнення довготривалої мети; використання спеціально розроблених стратегічних планів; розгляд конкурентного впливу на реалізацію власної мети; формулювання цілей діяльності; використання оптимальних рішень у кожній сфері діяльності; постійний контроль кожного рівня реалізації поставлених цілей; свідоме і доцільне формування бюджету для маркетингової діяльності; спостереження та дослідження змін потреб і сподівань клієнтів у рамках кількості

ті і якості публічних послуг, які їм пропонуються; систематичне спілкування з клієнтами. На підвищення конкурентоспроможності держави та її окремих регіонів, а також ефективності роботи інституційних одиниць усіх секторів економіки на різних рівнях управління та державного регулювання спрямоване застосування територіального маркетингу [1].

Виклад основного матеріалу. Стратегічна орієнтація запроваджується шляхом формування регіональної політики, зокрема розвитку транскордонного співробітництва. Передумовою розробки стратегії міжнародної діяльності області є обґрунтоване визначення основних проблем регіону з подальшим визначенням, що можливо вирішити самостійно, що за допомогою держави і що доцільно вирішувати в рамках транскордонних і міжрегіональних угод.

Стратегія знову розглядається як інструмент для осмислення перспектив і завдань роботи. Ідея стратегічного керування - це спроба відповісти на запитання про те, як управляти в умовах, які не цілком прозорі, міняються й залежать від безлічі факторів, зокрема, від дій інших людей, що приймають самостійні рішення й прагнуть до своїх цілей. Управляти в таких умовах - значить управляти стратегічно [2].

Необхідність розробляти стратегію з'являється при дефіциті ресурсів. Якщо керівник має досить ресурсів, щоб вирішити завдання, він вирішує його, не розробляючи спеціальної стратегії. Інша справа, коли ресурсів недостатньо - тоді, перш ніж почати діяти, доводиться аналізувати різні варіанти, оцінювати баланси витрат, ризиків і здобутків, зважувати ресурси, виділяти критичні точки, у яких може зріватися вся справа, формувати різні сценарії дій у цих точках і т.д. У цих умовах точний вибір пріоритетів і напрямків діяльності, які можуть бути реально забезпечені наявними ресурсами, здобуває життєво важливе значення.

Тим не менш неминучість звертання до цього інструмента в умовах зростання невизначеності багатьох факторів зовнішнього середовища, глобалізації економічного простору й конкуренції в ньому ставить у практичну площину питання "яка мета й завдання застосування стратегічного планування у регіоні?" Відповідь на це питання в значній мірі є екстраполяцією досвіду з інших галузей застосування стратегічного планування й тому може бути тільки досить приблизною. Більше коректні відповіді можуть бути сформульовані тільки після нагромадження досвіду стратегічного планування. Сьогодні такою метою може стати перетворення регіону в стійку систему, що саморозвивається, ефективно взаємодіє з навколишнім середовищем.

У структуру стратегічного планування у регіоні необхідно внести наступні завдання:

- сприяння комплексному розвитку регіонів, зміцнення їхньої економіки;
- мобілізація внутрішніх інтелектуальних, матеріально-технічних, творчих ресурсів розвитку регіонів;
- зміцнення взаємодії між регіонами на міжрегіональному рівні;
- створення механізмів залучення зовнішніх фінансових, матеріальних і гуманітарних ресурсів для розвитку регіону за допомогою формування привабливого іміджу і сприятливого інвестиційного клімату для бізнес-оточення.

Разом з тим, необхідно бачити ряд труднощів, які коштують сьогодні перед управлінськими командами, зацікавленими у використанні технологій стратегічного планування.

1. Насамперед необхідно відзначити термінологічну плутанину, характерну для багатьох керівників: дуже часто стратегічним планом називається будь-який довгостроковий план; термін "стратегія" використовується для позначення локальних рішень, розуміється як синонім слова "політика". У технології стратегічного планування кожен термін несе зовсім певне навантаження, і дуже важливо, якщо ми намагаємося скористатися цією технологією, називати речі своїми іменами.

2. Низький рівень інформаційної складової тематики стратегічного управління у регіоні: усього 2-3 дослідницьких центра; відсутність позитивного досвіду в області стратегічного планування розвитку регіонів; обмежений вітчизняний Інтернет - ресурс.

3. Мозаїчність і непослідовність підходів у стратегічному плануванні, характерна як для комерційного, так і для некомерційного сектора. Типовими виявляються наступні явища:

- місія й цілі оголошуються, але не доводять до формування політик;
- стратегія проголошується, але не забезпечується необхідною структурною перебудовою;
- стратегія запускається, але не забезпечується системою моніторингу й підтримки.

5. Відсутність стратегічної позиції в багатьох учасників процесу стратегічного планування: керівники завантажені поточною оперативною роботою, вузівське співтовариство стурбоване проблемами виживання й збереження матеріального рівня, що забезпечує хоча б основні потреби й статус.

Обсяги експорту товарів та послуг Миколаївської області у 2005 році становили 1007,2 млн.дол.США і збільшились порівняно з 2004 роком на 36,7%. Імпорт товарів та послуг зріс на 40% і склав 507,3 млн.дол.США. Подвійне переважання експорту товарів та послуг над їх імпортом забезпечило Миколаївщині позитивне сальдо зовнішньої торгівлі у 499,9 млн.дол.США (у 2004 році - 374,3 млн.дол.США).

Підприємства області співпрацювали з партнерами із 121 країни світу, у тому числі з усіма країнами СНД. Обсяги експорту до цих країн зросли на 40,6% і становили 468,5 млн.дол.США (52,3% до загального експорту області), імпорتنні закупівлі склали 67,6 млн.дол.США (14,4%) і збільшились при цьому на 3,7%.

На рівні держави підприємства Миколаївської області, за даними вантажних митних декларацій, забезпечили 2,6% загальнодержавного експорту та 1,3% загальнодержавного імпорту товарів, що відповідало 8 та 14 місцям серед регіонів України.

У 2006 р. в економіку області іноземними інвесторами вкладено 7,2 млн.дол.США прямих інвестицій. Іноземні інвестиції надійшли з 16 країн світу, найбільші - з Росії (2,4 млн.дол.). Основні надходження інвестицій були у підприємства промисловості та сільського господарства (44,2% та 33,0% відповідно). Інвестиції надійшли також до підприємств з надання послуг, транспорту, торгівлі та в ті, що здійснюють операції з нерухомістю [3].

Основною метою концепції соціально-економічного розвитку Миколаївської області на 2001-2010 роки у сфері зовнішньоекономічної діяльності є розвиток експортного потенціалу області, а саме: розвиток та ефективне використання експортного потенціалу шляхом збільшення обсягів експорту наукоємної, високотехнологічної продукції з високим ступенем обробки, поліпшення його структури, збільшення обсягів іноземних інвестицій, активізація міжрегіонального співробітництва, розширення ринків збуту.

Основними завданнями розвитку зовнішньоекономічної діяльності є збільшення обсягів та підвищення ефективності експорту шляхом: надання експортерам всебічної державної підтримки на рівні держави та регіону, спрямованої на нарощування ними експорту; надання пропозицій центральним органам влади стосовно нарощування обсягів експорту; стимулювання діяльності інвесторів, створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій у зв'язку з розбудовою СЕЗ; сприяння технічному і технологічному переоснащенню потужностей для виробництва експортної продукції; - закріплення на традиційних ринках збуту та освоєння нових; активізація міжрегіонального співробітництва; впровадження в практику найбільш ефективних форм співпраці із зарубіжними країнами; послідовне поліпшення товарної і географічної структури експорту та імпорту.

Основними пріоритетними напрямками розвитку експортного потенціалу, які можуть досить швидко підняти конкурентоспроможність продукції, є: налагодження виробництва високотехнологічної продукції суднобудівної та машинобудівної галузі (газотурбобудування), в тому числі (спецтехніки) військово-промислового комплексу; виробництво машинобудівної продукції з високим ступенем обробки, а також із застосуванням комп'ютерних і електронних технологій; збільшення випуску виробів харчової промисловості, сільського господарства на основі сучасних технологій переробки, зберігання, пакування, транспортування та реалізації продукції; забезпечення експортної спеціалізації у виробництві високоякісних будівельних матеріалів та розширення будівельно-монтажних послуг; збільшення обсягів експорту насіння сортів і гібридів сільськогосподарських культур, виробництва виноробної, лікеро-горілчаної, плодово-виноградної та овочевої продукції і продукції переробної промисловості; розширення міжнародних транспортно-експедиційних послуг та транзитних перевезень (автомобільним, авіаційним, водним, залізничним та трубопровідним транспортом), надання послуг по ремонту рухомого складу та транспортного обладнання, випуск запасних частин до них; нарощування науково-технічних розробок, патентно-ліцензійної торгівлі, ноу-хау, інжинірингу, послуг з підготовки та забезпечення процесів виробництва і реалізації продукції, з обслуговування продукції, що експортується; виробництво устаткування і приладів енергозберігаючих технологій агропромислового та побутового призначення; сприяння впровадженню міжнародних технічних стандартів серії ISO та правил у виробництво; виробництво устаткування для поліпшення екологічного стану навколишнього середовища; організація виставкової та рекламної діяльності з метою забезпечення ринку збуту і конкурентоспроможної продукції та високих технологій, сприяння розвитку інвестиційної діяльності; розвиток туризму та відпочинку.

Програма реалізується в три етапи. На першому етапі продовжиться процес стабілізації та нарощування експортної діяльності, які вже сьогодні успішно працюють на світовому ринку та мають певні конкурентні переваги. Створюватимуться умови для реалізації інвестиційних проектів, в першу чергу за рахунок розбудови СЕЗ "Миколаїв". Поліпшиться структура експорту в напрямі збільшення глибини переробки сировини. На другому етапі продовжиться процес нарощування обсягів експорту з одночасним зниженням питомої ваги сировини, розширяться асортимент експорту товарів та послуг, будуть якісно перебудовані зовнішньоекономічні зв'язки за рахунок освоєння нових ринків збуту. На третьому етапі передбачається найповніша реалізація експортного потенціалу, області, диверсифікація його структури, широкий вихід на світові ринки, значні обсяги залучення інвестицій.

Висновки. Прогнозні показники у сфері зовнішньоекономічних відносин регіону за період реалізації основних напрямів передбачають: продовження нарощування обсягів експорту товарів і послуг з приростом в межах 5-10% з одночасним зниженням питомої ваги сировини, розширенням асортименту експорту товарів та послуг, якісної перебудови зовнішньоекономічних зв'язків за рахунок освоєння нових ринків збуту. При цьому імпорт буде зростати більш повільними темпами - 4 - 7%;

Завдання полягає в досягненні зовнішньоторговельного обороту в розмірі більш як 1,0 млрд.дол.США для того, щоб перейти у першу групу регіонів, яким уряд буде приділяти підвищену увагу.

Джерела та література

1. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації) Навчальний посібник. За редакцією Сіваченка І.Ю. – Київ, 2003. – 186с.
2. Дженстер П., Хасси Д. Анализ сильных и слабых сторон компании: определение стратегических возможностей: перевод с английского. – М.: Издательский дом „Вильямс”, 2004 – 384с.

3. Головне управління статистики у Миколаївській області Статистичний щорічник Миколаївської області за 2005. За редакцією П.Ф.Зацаринського

Подсолонко В.А., Миронова Т.Л.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДИСТАНЦИОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ПОДГОТОВКЕ МЕНЕДЖЕРОВ

Развитие глобальной коммуникационной сети Интернет породило новую волну в сфере предоставления образовательных услуг. Важным преимуществом современных средств телекоммуникаций является возможность доступа к информационным базам данных практически по всему миру. Уже только это открывает большие перспективы в области образования. Актуальность использования новых образовательных технологий усиливается современной потребностью совершенствования заочной формы подготовки бакалавров, специалистов и магистров на факультете управления ТНУ им. В.И. Вернадского. Следует отметить, что на начальных этапах своего становления, заочная система получения высшего образования задумывалась для подготовки специалистов уже работающих в данной области на производстве. При этом организация такого обучения учитывала индивидуальные очные консультации, возможность посещения лекций желающими, обязательное написание контрольных работ по дисциплинам, двухмесячные ежегодные сессии, четырехмесячную преддипломную практику и дополнительное время на подготовку дипломного проекта. Однако, со временем эти учебно-организационные элементы исчезли, что, безусловно, усложнило достижение студентами поставленных целей. В этой ситуации использование дистанционных образовательных технологий становится эффективной, удобной и наиболее приемлемой формой организации учебного процесса без отрыва от производства, так как основополагающим принципом всех дистанционных образовательных технологий является возможность получения образования без необходимости посещения учебного заведения.

К важным особенностям дистанционного обучения следует отнести регулируемый самим студентом темп усвоения материала, свободное распределение его учебного времени. Естественно, все это становится реальным только при наличии у студента достаточно устойчивой мотивации необходимости получения образования и его способности к самостоятельной длительной работе. В этом плане применение дистанционного обучения особо перспективно для второго высшего образования. Для быстрой и более эффективной организации такого обучения есть ряд предпосылок. В частности, желающие получить второе высшее образование имеют достаточную для самостоятельного обучения личностную мотивацию. В результате во многом снимается проблема контроля знаний и степени самостоятельности выполнения заданий. Учитывая, что данный контингент студентов уже имеет практический опыт работы с реальными (в рамках своей специализации) объектами и опыт работы в коллективе с персоналом, снимается вопрос о возможности формирования у студентов неадекватного представления о мире при работе с нереальными объектами.*

Говоря об актуальности применения дистанционных технологий в подготовке менеджеров следует сделать акцент на потенциальной возможности формирования у студентов творческого подхода к процессу обучения. Организация учебного процесса с помощью дистанционного обучения предусматривает активную систему передачи знаний, делая студентов не просто пассивными читателями. Дистанционное обучение стимулирует введение в практику методов проектной работы обучаемых, создает предпосылки интеграции изучения средств информатики с освоением предметного содержания других общеобразовательных и специальных дисциплин.

Дистанционное обучение это новая инновационная образовательная технология, определяющая новые задачи и для преподавателя и для студента.

Задачей дистанционного обучения становится не только обучение конкретным учебным дисциплинам, но и обучение тому, как учиться самостоятельно. Благодаря большому выбору и доступу к различным банкам знаний, студент активно участвует в своем обучении. Преподаватель становится в меньшей степени распространителем информации и в большей степени аналитиком и менеджером учебного процесса. В таких условиях формируется более творческая атмосфера, обучение пронизывается духом сотрудничества, создаются предпосылки для выявления дополнительных возможностей по поддержанию и развитию личности обучаемого, разработки и выбора наилучших вариантов учебных программ и подготовки учебного материала. У преподавателя открывается возможность отказаться от свойственных традиционному обучению рутинных видов деятельности преподавателя, представляя ему интеллектуальные формы труда.

Осмысление целесообразности применения дистанционного обучения менеджеров на факультете управления нашло отражение в перспективном плане развития факультета на 2005-2008 гг. В соответствии с этим планом поставлены и активно решаются задачи по организации лекционных аудиторий с использованием современных аудиовизуальных средств (проекторов, Интернет); организации Интернет – класса для самоподготовки студентов; внедрению видеосерверов для обеспечения проведения занятий; созданию фонда компакт- видео-, аудиодисков с учебными и методическими пособиями по дисциплинам подготовки менеджеров; внедрению технологий видеоконференций в учебный процесс; внедрению в учебный процесс со-

* Эта проблема детально рассмотрена в Материалах конференции-выставки «Информационные технологии в образовании», М.: МИФИ, 2000 г.